

Bryssel 29.4.2020
COM(2020) 179 final

2020/0071 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI

direktiivin (EU) 2016/797 ja direktiivin (EU) 2016/798 muuttamisesta niiden saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntöä asetetun määräajan jatkamiseksi

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

• Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Ehdotus on osa kiireellisiä toimenpiteitä, jotka komissio on hyväksynyt vastauksena covid-19-epidemian aiheuttamaan poikkeukselliseen tilanteeseen.

Neljännän rautatiepaketin tekniseen pilariin kuuluvissa direktiiveissä (EU) 2016/797 ja (EU) 2016/798 jäsenvaltioille annettiin poikkeuksellisesti mahdollisuus valita jompikumpi kahdesta päivämäärästä, johon mennessä direktiivi on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä¹, eli joko 16. kesäkuuta 2019 tai komissiolle ja Euroopan unionin rautatievirastolle tehdyn ilmoituksen jälkeen 16. kesäkuuta 2020. Vain kahdeksan jäsenvaltiota (BG, FI, FR, GR, IT, NL, RO, SI) on saattanut molemmat direktiivit osaksi kansallista lainsäädäntöään vuonna 2019.

Covid-19-epidemian vuoksi useimmat lopuista 17:stä jäsenvaltiosta ovat pyytäneet, että direktiivin saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä lykättäisiin, koska ne eivät pysty saattamaan tarvittavaa lainsäädäntöä valmiiksi ennen 16. kesäkuuta 2020.

Poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi on täysin ymmärrettävää, että lopullinen saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä voi olla mahdotonta ennen 16. kesäkuuta 2020. On erittäin tärkeää tarjota oikeudellista selkeyttä ja varmuutta erityisesti rautatiealalle ja yrityksille, jotka hyötyvät eniten neljännessä rautatiepaketista. Covid-19-epidemia puhkesi kansallisten täytäntöönpanotoimenpiteiden hyväksymisen loppuvaiheessa. Jäsenvaltioiden pitäisi vielä voida saattaa prosessi päätökseen kolmen kuukauden lisäajan kuluessa. Tämän vuoksi komissio katsoo, että lyhyt kolmen kuukauden lykkäys on kohtuullinen.

Direktiivin (EU) 2016/797 ja direktiivin (EU) 2016/798 mukaisesti on annettu useita täytäntöönpanosäädöksiä ja delegoituja säädöksiä. Koska direktiivien saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntöä on asetettu kaksi määräaika, näihin säädöksiin on sisällytetty vastaavia siirtymäsäännöksiä ja voimaantulopäiviä. Komissio ehdottaa täytäntöönpanosäädöksiä koskevia muutoksia, joilla ne saatetaan yhdenmukaisiksi jatkettujen määräaikojen kanssa ehdotetun direktiivin hyväksymisen jälkeen. Asiaa koskevien delegoitujen säädösten² yhdenmukaistaminen jatkettujen määräaikojen kanssa ei onnistuisi ajoissa direktiivin 2016/798/EU 6 artiklassa säädettyä nykyistä menettelyä noudattaen. Tästä syystä ehdotuksessa säädetään oikeusperustasta ja yksinkertaistetusta menettelystä tällaisen yhdenmukaistamisen mahdollistamiseksi. Näin varmistetaan johdonmukainen oikeudellinen kehys ja neljännessä rautatiepaketin teknisen pilarin täytäntöönpano.

Tämä aloite ei kuulu sääntelyn toimivuutta ja tuloksellisuutta koskevan ohjelman (REFIT) piiriin.

¹ Rautatiejärjestelmän yhteentoimivuudesta Euroopan unionissa annetun direktiivin (EU) 2016/797 57 artikla ja rautateiden turvallisuudesta annetun direktiivin (EU) 2016/798 33 artikla.

² Komission delegoitu asetus (EU) 2018/761, annettu 16 päivänä helmikuuta 2018, kansallisten turvallisuusviranomaisten turvallisuustodistuksen tai turvallisuusluvan myöntämisen jälkeen suorittamaa valvontaa koskevien yhtenäisten turvallisuusmenetelmien vahvistamisesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/798 nojalla sekä komission asetuksen (EU) N:o 1077/2012 kumoamisesta (EUVL L 129, 25.5.2018, s. 16).

Komission delegoitu asetus (EU) 2018/762, annettu 8 päivänä maaliskuuta 2018, turvallisuusjohtamisjärjestelmän vaatimuksia koskevien yhteisten turvallisuusmenetelmien vahvistamisesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/798 nojalla sekä komission asetusten (EU) N:o 1158/2010 ja (EU) N:o 1169/2010 kumoamisesta (EUVL L 129, 25.5.2018, s. 26).

- **Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa**

Ehdotukset ovat johdonmukaisia niiden yleisten hätätoimenpiteiden kanssa, joita komissio toteuttaa lieventääkseen covid-19-epidemian kielteisiä vaikutuksia ja poistaakseen ne.

Näiden toimenpiteiden toteuttaminen on välttämätöntä tavara- ja henkilökuljetusten jatkuvuuden varmistamiseksi.

- **Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa**

Rautateiden sisämarkkinoiden tehokas toiminta ja keskeisten tavaroiden, matkustajien ja henkilöiden sekä niihin liittyvien palvelujen vapaa liikkuvuus riippuu rautatieyritysten, rataverkon haltijoiden ja rautatiealan taloudellisesta suorituskyvystä sekä hyvin toimivasta oikeudellisesta ja hallinnollisesta kehiksestä. Covid-19-epidemian kielteiset taloudelliset seuraukset voivat vaarantaa rautatieyritysten ja rataverkon haltijoiden taloudellisen vakauden ja vaikuttaa erittäin kielteisesti liikennejärjestelmään ja koko talouteen.

Komissio on kehittänyt ”vihreiden kaistojen” käsitteen, jonka tarkoituksena on pitää rajat avoimina tavaraliikenteelle ja vähentää liikenteen viivästymisiä. Matkustajien oikeuksista on annettu ohjeistusta, ja niitä päivitetään edelleen kokonaistilanteessa tapahtuvien muutosten huomioon ottamiseksi.

Direktiivien muutoksella pyritään puuttumaan jäsenvaltioiden, rautatieyritysten, rataverkon haltijoiden ja rautatiealan suurimpiin tähänhetkisiin huolenaiheisiin, ja se on siksi erityisen tärkeä.

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

- **Oikeusperusta**

Aloite perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 91 artiklan 1 kohtaan.

- **Toissijaisuusperiaate (jaetun toimivallan osalta)**

Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa ehdotuksen tavoitetta, koska niitä sitovat direktiiveissä säädetyt täytäntöönpanojärjestelyt, eivätkä ne voi yksipuolisesti muuttaa niitä. Tämä tavoite voidaan saavuttaa ainoastaan siten, että lainsäädäntövallan käyttäjä muuttaa itse direktiivejä.

- **Suhteellisuusperiaate**

Ehdotus on oikeassa suhteessa kriisin aiheuttamiin ongelmiin, eikä siinä ylitetä sitä, mikä on tarpeen nykyisen covid-19-epidemian vaikutusten lieventämistä koskevan tavoitteen saavuttamiseksi, jotta direktiivit voidaan saattaa osaksi kansallista lainsäädäntöä.

- **Toimintatavan valinta**

Tavoitteen saavuttamiseksi säädöksen olisi oltava muodoltaan samanlainen kuin muutettava säädös. Ehdotuksen päätarkoituksena on muuttaa määräaika, jonka kuluessa direktiivit on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä, kuten jäsenvaltiot ovat pyytäneet.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTENARVIOINTIEN TULOKSET

- **Jälkiarvioinnit/toimivuustarkastukset**

Kyseessä on kiireellinen toimenpide, jonka syynä on covid-19-viruksen äkillinen ja ennalta-arvaamaton leviäminen. Sen vuoksi toimenpiteellä ei ole merkitystä sääntelyn toimivuutta ja tuloksellisuutta koskevan ohjelman kannalta eikä jälkiarviointeja ole tehty.

- **Sidosryhmien kuuleminen**

Asian kiireellisyyden vuoksi sidosryhmien virallista kuulemista ei voitu toteuttaa. Sekä jäsenvaltioiden viranomaiset että sidosryhmät ovat kuitenkin pyytäneet komissiota antamaan ehdotuksen direktiivejä koskevista aiheellisista toimenpiteistä.

- **Asiantuntijatiedon keruu ja käyttö**

Kuten edellä on selitetty, asiantuntemuksen asianmukainen kerääminen ei ollut mahdollista tilanteen kiireellisyyden vuoksi. Komission kiireellisiin toimenpiteisiin ryhdytään epidemiologisten olosuhteiden kehittymistä koskevan tieteellisen näytön perusteella.

- **Vaikutustenarviointi**

Tilanteen kiireellisyyden vuoksi vaikutustenarviointia ei voitu tehdä.

- **Sääntelyn toimivuus ja yksinkertaistaminen**

Ei sovelleta.

- **Perusoikeudet**

Ei vaikutuksia perusoikeuksiin.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Ei sovelleta.

5. LISÄTIEDOT

- **Toteuttamissuunnitelmat, seuranta, arviointi ja raportointijärjestelyt**

Jotta voidaan varmistaa ehdotetun toimenpiteen asianmukainen täytäntöönpano, jolla on myös suora vaikutus rautatiealan oikeudelliseen selkeyteen, komissio ehdottaa, että otetaan käyttöön ilmoituslauseke, joka koskee niitä jäsenvaltioita, jotka päättävät jatkaa määräaika, jonka kuluessa direktiivi on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä, 16. syyskuuta 2020 saakka.

- **Selittävät asiakirjat (direktiivien osalta)**

Ei sovelleta.

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI**direktiivin (EU) 2016/797 ja direktiivin (EU) 2016/798 muuttamisesta niiden saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntöä asetetun määräajan jatkamiseksi**

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 91 artiklan 1 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen, kun esitys lainsäätämisyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon¹,ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon²,

noudattavat tavallista lainsäätämisyksjärjestystä,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/797³ 57 artiklan 1 kohdan ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/798⁴ 33 artiklan 1 kohdan mukaisesti jäsenvaltioiden olisi pitänyt saattaa direktiivien asiaa koskevien säännösten noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 16 päivänä kesäkuuta 2019. Jäsenvaltioilla oli kuitenkin direktiivin (EU) 2016/797 57 artiklan 2 kohdan ja direktiivin (EU) 2016/798 33 artiklan 2 kohdan nojalla mahdollisuus pidentää yhdellä vuodella määräaika, jonka kuluessa direktiivit on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä.
- (2) Seitsemäntoista jäsenvaltiota on ilmoittanut komissiolle ja Euroopan unionin rautatievirastolle, jäljempänä 'virasto', direktiivien (EU) 2016/797 ja (EU) 2016/798 saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä koskevan määräajan pidentämisestä 16 päivään kesäkuuta 2020.
- (3) Covid-19-epidemian aiheuttaman poikkeuksellisen ja ennalta-arvaamattoman tilanteen vuoksi joillakin näistä jäsenvaltioista on vaikeuksia saattaa lainsäädäntötyö päätökseen säädetyssä määräajassa, jonka kuluessa direktiivi on saatettava osaksi kansallista

¹ EUVL C , , s. .² EUVL C , , s. .³ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/797, annettu 11 päivänä toukokuuta 2016, rautatiejärjestelmän yhteentoimivuudesta Euroopan unionissa (uudelleenlaadittu) (EUVL L 138, 26.5.2016, s. 44).⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/798, annettu 11 päivänä toukokuuta 2016, rautateiden turvallisuudesta (uudelleenlaadittu) (EUVL L 138, 26.5.2016, s. 102).

lainsäädäntöä, minkä vuoksi vaarana on, että tätä määräaika ei noudateta. Määräajan noudattamatta jättäminen voisi aiheuttaa oikeudellista epävarmuutta rautatiealalle, kansallisille viranomaisille ja virastolle rautateiden turvallisuuteen ja yhteentoimivuuteen sovellettavan lainsäädännön suhteen. Tiettyjen jäsenvaltioiden kyvyttömyys saattaa direktiivit osaksi kansallista lainsäädäntöään covid-19-epidemian vuoksi vaikuttaa haitallisesti rautatiealaan.

- (4) On olennaisen tärkeää tarjota rautatiealalle oikeudellista selkeyttä ja varmuutta antamalla jäsenvaltioille tarvittaessa mahdollisuus jatkaa rajoitetun ajan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/49/EY⁵ ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/57/EY⁶ soveltamista 16 päivän kesäkuuta 2020 jälkeen.
- (5) Koska covid-19-epidemia puhkesi kansallisten täytäntöönpanotoimenpiteiden hyväksymisen loppuvaiheessa, jäsenvaltioille olisi annettava kolmen kuukauden lisäaika saattaa päätökseen prosessi, jolla direktiivi saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä.
- (6) Direktiivien (EU) 2016/797 ja (EU) 2016/798 saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntöä asetettuja määräaikoja olisi jatkettava kolmella kuukaudella 16 päivään syyskuuta 2020. Direktiivin 2004/49/EY ja direktiivin 2008/57/EY kumoamispäiviä, joista säädetään direktiivin (EU) 2016/797 58 artiklassa ja direktiivin (EU) 2016/798 34 artiklassa, olisi mukautettava vastaavasti.
- (7) Direktiivin (EU) 2016/798 perusteella on annettu useita delegoituja säädöksiä, joissa on otettu huomioon aiemmat määräajat direktiivin saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntöä. Nämä säädökset on nykytilanteessa mukautettava uuteen määräaikaan, jonka kuluessa direktiivi on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä. Olisi säädettävä yksinkertaistetusta menettelystä, kun delegoitua säädöstä on erittäin kiireellisistä syistä muutettava.
- (8) Sen vuoksi direktiivejä (EU) 2016/797 ja (EU) 2016/798 olisi muutettava.
- (9) Tässä direktiivissä säädettyjen toimenpiteiden ripeän soveltamisen varmistamiseksi tämän direktiivin olisi tultava voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan direktiivi (EU) 2016/797 seuraavasti:

- (1) Lisätään 57 artiklaan 2 a kohta seuraavasti:

”2 a. Jäsenvaltiot, jotka ovat pidentäneet määräaika direktiivin saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntöä 2 kohdan mukaisesti, voivat jatkaa sitä edelleen [16 päivään syyskuuta 2020]. Niiden täytäntöönpanotoimenpiteitä sovelletaan kyseisestä päivästä alkaen. Kyseisten jäsenvaltioiden on ilmoitettava asiasta

⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/49/EY, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, yhteisön rautateiden turvallisuudesta sekä rautatieyritysten toimiluvista annetun neuvoston direktiivin 95/18/EY ja rautateiden infrastruktuurikapasiteetin käyttöoikeuden myöntämisestä ja rautateiden infrastruktuurin käyttömaksujen perimisestä sekä turvallisuustodistusten antamisesta annetun direktiivin 2001/14/EY muuttamisesta (rautatie turvallisuusdirektiivi) (EUVL L 164, 30.4.2004, s. 44).

⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/57/EY, annettu 17 päivänä kesäkuuta 2008, rautatiejärjestelmän yhteentoimivuudesta yhteisössä (EUVL L 191, 18.7.2008, s. 1).

virastolle ja komissiolle viimeistään yhden päivän kuluttua direktiivin (EU) 2020/... voimaantulosta.”

- (2) Korvataan 58 artiklan ensimmäisessä kohdassa ilmaus ”16 päivästä kesäkuuta 2020” ilmauksella ”16 päivästä syyskuuta 2020”.

2 artikla

Muutetaan direktiivi (EU) 2016/798 seuraavasti:

- (1) Lisätään 6 a artikla seuraavasti:

”6 a artikla

Yhteisten turvallisuusmenetelmien mukauttaminen tarkistettuihin määräaikoihin

Siirretään komissiolle valta antaa delegoituja säädöksiä 27 artiklan 7 kohdan mukaisesti 6 artiklan 6 kohdan nojalla annettujen delegoitujen säädösten soveltamispäivien yhdenmukaistamiseksi 33 artiklan 2 a kohdassa säädetyn kansallisen lainsäädännön osaksi saattamisen määräajan kanssa.”

- (2) Lisätään 27 artiklaan 7 kohta seuraavasti:

”7. Poiketen siitä, mitä 1–6 kohdassa säädetään, komissiolle siirretään valta antaa 6 a artiklan mukaisia delegoituja säädöksiä [*direktiivin (EU) 2020/... voimaantulopäivästä*] [*16 päivään syyskuuta 2020*]. Tällöin sovelletaan 27 a artiklassa säädettyä menettelyä.”

- (3) Lisätään 27 artiklaan 8 kohta seuraavasti:

”8. Poiketen siitä, mitä 2–6 kohdassa säädetään, tämän artiklan nojalla annettaviin delegoituihin säädöksiin sovelletaan 27 a artiklassa säädettyä menettelyä, kun tämä on tarpeen erittäin kiireellisessä tapauksessa, sanotun kuitenkin rajoittamatta 7 kohdan soveltamista.”

- (4) Lisätään 27 a artikla seuraavasti:

”27 a artikla

Kiireellinen menettely

1. Tämän artiklan nojalla annetut delegoidut säädökset tulevat voimaan viipymättä, ja niitä sovelletaan niin kauan kuin niitä ei vastusteta 3 kohdan mukaisesti.
2. Heti kun komissio on antanut delegoidun säädöksen tämän artiklan mukaisesti, komissio antaa sen tiedoksi samanaikaisesti Euroopan parlamentille ja neuvostolle ja esittää perusteet kiireellisen menettelyn käytölle.
3. Euroopan parlamentti tai neuvosto voi 27 artiklan 6 kohdassa tarkoitetun menettelyn mukaisesti vastustaa delegoitua säädöstä. Siinä tapauksessa komissio kumoaa säädöksen välittömästi sen jälkeen, kun Euroopan parlamentin tai neuvoston päätös vastustaa sitä on annettu sille tiedoksi.”

- (5) Lisätään 33 artiklaan 2 a kohta seuraavasti:

”2 a. Jäsenvaltiot, jotka ovat pidentäneet määräaikaa direktiivin saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntöä 2 kohdan mukaisesti, voivat jatkaa sitä edelleen

[16 päivään syyskuuta 2020]. Niiden täytäntöönpanotoimenpiteitä sovelletaan kyseisestä päivästä alkaen. Kyseisten jäsenvaltioiden on ilmoitettava asiasta virastolle ja komissiolle viimeistään yhden päivän kuluttua direktiivin (EU) 2020/... voimaantulosta.”

- (6) Korvataan 34 artiklan ensimmäisessä kohdassa ilmaus ”16 päivästä kesäkuuta 2020” ilmauksella ”16 päivästä syyskuuta 2020”.

3 artikla

Tämä direktiivi tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

4 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja